

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และข่าวสด” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านของผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และข่าวสด
2. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และข่าวสด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองกับการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และข่าวสด
4. เพื่อศึกษาบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้จากบทวิเคราะห์การเมือง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองหน้า 3 ทุกวันอาทิตย์ เป็นประจำทุกสัปดาห์ของหนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่ง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 250 คน ซึ่งได้รับการตอบแบบสอบถามกลับมาถูกต้องสมบูรณ์จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 92.0 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การนำเสนอเป็นตารางแสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และใช้การหาค่า T-test , การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One - way Anova และการหาค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย โดยใช้โปรแกรม Spss /pc

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์บทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองจากตัวอย่างบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดในช่วง 24 พฤศจิกายน 2539 - 26 ตุลาคม 2540 จำนวน 99 ฉบับพบว่า บทบาทของบทวิเคราะห์การเมือง 3 อันดับแรกคือ บทบาทในการรายงานข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมืองมากที่สุด รองลงมาเป็นบทบาทด้านการวิเคราะห์วิจารณ์ให้แนวโน้มของเหตุการณ์ว่าจะเกิดอะไรขึ้น และทำหน้าที่เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา และพิทักษ์ผลประโยชน์ทางการเมืองเป็นที่พึ่ง เป็นปากเสียงของประชาชน ส่วนบทวิเคราะห์การเมืองมีบทบาทน้อยที่สุดคือ บทบาทในการขุดคุ้ยความไม่ดั่งามไม่ชอบมาพากลของผู้บริหารมาตีแผ่

ตัวอย่างบทวิเคราะห์การเมืองที่มีบทบาทในการรายงานข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมือง อาทิ เรื่อง โคมหน้าक्रम. พิสูจน์กันผู้นำ, การเมืองผ่านเศรษฐกิจพัง. ยุทธการตีปลาหน้าไซ - กวนน้ำให้ชุ่น "เหลิม - หมัก" พรรคเล็กเตะสกัดประชาธิปไตย? เป็นต้น

ตัวอย่างบทวิเคราะห์การเมืองในบทบาทด้านการวิเคราะห์วิจารณ์ให้เห็นแนวโน้มของเหตุการณ์ว่าจะเกิดอะไรขึ้น อาทิ บทวิเคราะห์เรื่อง นับถอยหลัง, หมดเวลา "ไร้สาระ" คาถาประคองชีวิต "จิ๋ว" เป็นต้น

ตัวอย่างบทวิเคราะห์การเมืองในบทบาทด้านการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหามือเมือง อาทิ ยุทธการ "บิกจิ๋ว"ตามล่าหา "ไบปลิว" ดันต่อข่าวลือแบ่งกัล้ม-ระวัง! กระที่บผิตตัว เป็นต้น

ตัวอย่างบทวิเคราะห์การเมืองในบทบาทด้านการพิทักษ์ผลประโยชน์ทางการเมืองและเป็นที่พึ่งเป็นปากเสียงของประชาชน อาทิ บทวิเคราะห์การเมืองเรื่อง พิสูจน์ใจ "จิ๋ว" , อยู่ดับฝันประชาชน เป็นต้น

ตัวอย่างบทวิเคราะห์การเมืองในบทบาทด้านการขุดคุ้ยความไม่ดั่งามไม่ชอบมาพากลของผู้บริหารมาตีแผ่ อาทิ รอเวลาเขือด, เหลือบ้องกัญชา "จิ๋ว" มลภาวะ- ทอนอายุ! เป็นต้น

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมือง

1. ข้อมูลด้านคุณลักษณะประชากร

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาทั้งหมด 230 คนผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงมีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี โดยมีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด มีอาชีพเป็นนักธุรกิจ, ข้าราชการ, นักวิชาการ, นิสิต/นักศึกษา และนักการเมืองตามลำดับส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท

2. ข้อมูลด้านพฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมือง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะอ่านบทวิเคราะห์การเมืองหน้า 3 ที่นำเสนอทุกวันอาทิตย์ เป็นประจำทุกสัปดาห์ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจำนวน 162 คน เป็นผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ข่าวสดจำนวน 58 คน เมื่อจำแนกตามความบ่อยครั้งในการอ่านพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะอ่านถ้ามีเรื่องที่สนใจและต้องการให้หนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับนำเสนอบทวิเคราะห์การเมืองสัปดาห์ละครั้งอย่างที่เป็นอย่างที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

สำหรับเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างอ่านบทวิเคราะห์การเมือง เพื่อทราบถึงความเคลื่อนไหวความเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ทางการเมือง และจะชื่นชอบบทวิเคราะห์การเมืองที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือ เรื่องเกี่ยวกับรัฐบาล และพรรคการเมืองตามลำดับ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมือง

โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่อ่านบทวิเคราะห์การเมือง มีการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองในระดับปานกลาง เพื่อทราบถึงข้อมูลเบื้องต้นหลังของปัญหาการเมือง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต รองลงมาเพื่อนำไปอ้างอิงสนับสนุนในการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหาการเมืองนั้นๆ และทำให้มีความรู้ความเข้าใจถึงประเด็นปัญหามันเมืองในระบบประชาธิปไตยมากขึ้น

สำหรับการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองในระดับมากได้แก่ เพื่อทราบความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในรอบสัปดาห์, ทำให้มีมุมมองต่อปัญหาบ้านเมืองกว้างขวางขึ้น, ทราบถึงพฤติกรรมที่ไม่ชอบมาพากลของนักการเมือง, ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สรุปโดยรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.49

4. ข้อมูลด้านความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ผู้อ่านได้รับจากบทวิเคราะห์การเมือง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองในระดับพอใจมากต่อบทบาทในด้านการประมวลเหตุการณ์ทางการเมืองในรอบสัปดาห์และคาดการณ์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รองลงมาคือ บทบาทในการถ่ายทอดข่าวสารทางการเมืองและกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของปัญหาที่ควรให้ความสนใจเร่งด่วน

ส่วนความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับในระดับปานกลางได้แก่ บทบาทที่ทำให้เกิดค่านิยมทางการเมืองที่ถูกต้อง รองลงมาเป็นเวทีสร้างประชาคมติและช่วยพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีพฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1) ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายมีพฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองมากกว่าเพศหญิง
2. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองไม่แตกต่างกัน(ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)
3. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน(เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีพฤติกรรมการอ่านมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี
4. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองไม่แตกต่างกัน(ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)
5. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีรายได้ต่างกันมีพฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองไม่แตกต่างกัน(ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1)

สมมติฐานข้อที่ 2 คุณลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีการใช้ประโยชน์ และ ความพึงพอใจแตกต่างกันจากผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีเพศต่างกัน มีการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2) ซึ่งพบว่า เพศชายมีการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองมากกว่าเพศหญิง
2. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2) ซึ่งพบว่า เพศหญิงมีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองมากกว่าเพศชาย
3. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีอายุต่างกันมีการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2)
4. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2) ซึ่งพบว่า ผู้อ่านที่มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี, 31 - 40 ปี, 41 - 50 ปี จะมีความพึงพอใจต่อบทบาทด้านการเมืองของหนังสือพิมพ์ที่ได้จากบทวิเคราะห์การเมืองมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า 50 ปี
5. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2)
6. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้จากบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2) ซึ่งพบว่า ผู้อ่านที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองมากกว่ากลุ่มผู้อ่านที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี
7. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีอาชีพต่างกันมีการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2) ซึ่งพบว่า กลุ่มผู้อ่านที่เป็นนักธุรกิจมีการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองมากกว่ากลุ่มผู้อ่านที่มีอาชีพเป็นข้าราชการ

8. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน (เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2) ซึ่งพบว่า นักวิชาการมีความพึงพอใจต่อบทวิเคราะห์การเมืองน้อยกว่ากลุ่มผู้อ่านที่มีอาชีพอื่น
9. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีรายได้ต่างกันมีการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2)
10. ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีรายได้ต่างกันมีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2)

สมมติฐานข้อที่ 3 พฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมือง และความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมือง

1. พฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมือง (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3)
2. พฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมือง (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3)

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองของผู้อ่าน

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากกว่าบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ข่าวสด อาจเป็นเพราะระยะเวลาการนำเสนอ รูปแบบการทำงานของจึงทำให้ผู้อ่านให้ความสนใจบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐหรืออาจเป็นเพราะบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐตอบสนองความต้องการข่าวสารของผู้อ่านได้ในระดับหนึ่ง

ผู้อ่านจะอ่านบทวิเคราะห์การเมืองเมื่อมีเรื่องที่น่าสนใจเหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองเพราะ เป็นการประมวลเหตุการณ์การเมืองในรอบสัปดาห์มานำเสนอ พร้อมทั้งมีการอธิบายความข่าวที่เป็นประเด็นหลักที่น่าสนใจและผู้อ่านควรจะให้ความสนใจทำให้ผู้อ่านทราบความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงของปัญหาว่าเป็นไปในทิศทางใด พร้อมกับมีข้อมูลสนับสนุนตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นและความเข้าใจต่อปัญหาของผู้อ่านซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน สอดคล้องกับผลการศึกษาบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้จากบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดในช่วง 24 พ.ย. 2539 - 26 ต.ค. 2540 จำนวน 99 ฉบับพบว่า บทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองนั้น คือ การรายงานข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการเมือง, การวิเคราะห์วิจารณ์ให้แนวโน้มของเหตุการณ์ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหามองเมือง

สำหรับเหตุผลรองลงไปในการเลือกอ่านบทวิเคราะห์การเมือง เพื่อสร้างความเข้าใจต่อประเด็นปัญหาการเมืองและนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการเปิดรับสารของบุคคลที่ศิริชัย ศิริกาเยะและกาญจนา แก้วเทพ (2531) ได้ศึกษาได้ว่า นอกจากผู้อ่านรับสารเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นและความสนใจแล้ว ผู้รับสารมีความต้องการสารสนเทศ เพื่อทราบถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเองถึงแวดล้อมที่อยู่รอบตัวและใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหรือความคิดเห็นในการตัดสินใจ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูศักดิ์ รองสวัสดิ์ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบเนื้อหาของรายการมอต่างมูมกับทัศนคติและการใช้ประโยชน์ของผู้ชมรายการมอต่างมูมทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ผลการศึกษาพบว่าผู้เข้าร่วมรายการมอต่าง

นอกจากนั้นแล้ว เมื่อพิจารณาเหตุผลที่ผู้อ่านเลือกอ่านบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสดแล้ว ยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนำเสนอบทวิเคราะห์ตามทฤษฎีการเขียนบทวิเคราะห์ทั่วไปด้วยว่า เพื่ออธิบายความให้ผู้อ่านรับข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบยกระดับความรู้ให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นเบื้องหลัง รวมถึงการคาดการณ์แนวโน้มของเหตุการณ์ที่จะเกิดในอนาคต และกระตุ้นให้ผู้อ่านตื่นตัวต่อปัญหาบ้านเมืองที่มีความสำคัญเร่งด่วน

ส่วนประเด็นของบทวิเคราะห์การเมืองที่ผู้อ่านชื่นชอบมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ อันดับ 1 บทวิเคราะห์การเมืองเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจการเมือง อันดับ 2 คือ บทวิเคราะห์การเมืองที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับรัฐบาล และอันดับที่ 3 คือบทวิเคราะห์การเมืองที่เกี่ยวกับเรื่องของพรรคการเมือง

การที่ผู้อ่านชอบบทวิเคราะห์การเมืองที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจการเมืองเป็นอันดับ 1 อาจจะเป็นเพราะผู้อ่านมีความตื่นตัวเริ่มหันมาให้ความสนใจสนใจต่อสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองมากขึ้นเป็นไปตามสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในสังคม เป็นตัวกระตุ้นให้แต่ละบุคคลต้องตระหนักถึงปัญหาทำให้บุคคลเหล่านั้นต้องแสวงหาข่าวสารจากสื่อ (แคทซ์ และคณะ, 1974) ดังนั้นบทวิเคราะห์การเมืองเกี่ยวกับเศรษฐกิจการเมืองจึงเป็นสิ่งที่ผู้อ่านต้องการ เพราะได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าวและโดยทั่วไปแล้วผู้อ่านจะเล็งหรือรับข่าวสารโดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวที่สุดไปจนถึงสิ่งที่อยู่ห่างตัวเอง เหตุการณ์ต่างๆ มีผลกระทบต่อตนเอง และผู้อื่นทั้งทางตรงและทางอ้อม (วิยดา เกียวกุล, 2538)

นอกจากนั้นอาจจะอธิบายเพิ่มเติมได้ว่า นับตั้งแต่ปลายปี 2539 เป็นต้นมา ระบบเศรษฐกิจของประเทศเริ่มทรุดตัวอย่างรวดเร็ว กอปรกับสภาพการเมืองที่ไร้เอกภาพ ภาพพจน์ของรัฐบาลของพลเอกชวลิต ยิ่งยงยุทธที่ประชาชนขาดความเชื่อมั่นจึงเป็นตัวเร่งให้ปัญหาถึงจุดวิกฤติเร็วขึ้น เศรษฐกิจทั้งระบบขาดสภาพคล่องอย่างรุนแรงส่งผลกระทบต่อเป็นระบบลูกโซ่ ธุรกิจทยอยปิดตัวเอง การว่างงานสูงขึ้น ค่าครองชีพสูงขึ้นขณะที่รายได้เท่าเดิมหรือลดลงประชาชนได้รับความเดือดร้อนมาจนถึงปัจจุบัน

“ หลังจากฟองสบู่เริ่มรั่วเมื่อต้นปี 2539 เริ่มแตกกระจายให้เห็นชัดเจนขึ้นเมื่อ พล.อ.ชวลิตก้าวขึ้นรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในช่วงปลายปีเดียวกันธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ แสดงอาการเป็นรายแรกตามมาด้วยค่าเงินบาทลอยตัว เมื่อเจอกับการโจมตีค่าเงินบาทจาก “ฟอมดการเงิน” จอร์จ โซรอส ผลคือ ทำให้คนจนเฉียบพลันทั่วหน้า

ส่วนประชาชนทั่วไป ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจอย่างรุนแรง คนทำงานเริ่มไม่มีงานทำ เพราะถูกให้ออกจากงาน ค่าครองชีพพุ่งสูงขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะน้ำมัน ซึ่งเป็นต้นทุนของสินค้าขยับขึ้นตามค่าเงินบาทที่อ่อนตัว และปัญหาเศรษฐกิจก็ส่งผลกระทบต่อและแปรรูปเป็นปัญหาสังคม มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงขึ้นขณะเดียวกันคนไทยขณะนี้ก็ไม่มีใครเชื่อมั่นในรัฐบาลและตัวพล.อ.ชวลิต เลยแม้แต่คนเดียว..." (มติชนสุดสัปดาห์, 10 . 28 ต.ค. 2540)

ในช่วงเวลาดังกล่าวสื่อมวลชนทั้งหลายโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ได้ทำหน้าที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลด้านนโยบาย การบริหารงานและให้ความสนใจกับปัญหาเศรษฐกิจมากขึ้นเนื่องจากสื่อมวลชนตระหนักว่า ปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นมานั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองอย่างแยกกันไม่ออก เพราะฉะนั้นจากการสำรวจเนื้อหาของบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับในช่วงเวลาดังกล่าวจึงพบว่าประเด็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจการเมืองค่อนข้างมาก

ตัวอย่างการนำเสนอบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ข่าวสดอาทิ ดูบทเรียน "เต็ง" ระวัง "ถอนทุน" "จิว" รัตเข็มขัด "ผ่ามรสม" , เส้นทางสังหาร "เศรษฐกิจ - การเมือง" 3 เดือนเงื่อนตาย 2 กระแสปีบ "จิว" , "เศรษฐกิจ - รัฐบาล อะไร "ไป" ก่อนกัน ? , ดับทุกข์ชาวบ้านหลัง "บาท" ลดค่าแรงถ้วนนายกฯ เป็นต้น

หรือการนำเสนอบทวิเคราะห์การเมืองเกี่ยวกับเศรษฐกิจการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อาทิ รุกฆาต "จิว" , นับถอยหลัง , แน่จริงอย่าเอาคืน , การเมืองผ่านเศรษฐกิจพัง , "จิว" จนตรอก เป็นต้น

ส่วนบทวิเคราะห์การเมืองที่เกี่ยวกับรัฐบาล และพรรคการเมืองที่หนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอ นั้น อาทิ สำรวจแนวรบทุกด้าน รัฐบาล "จิว 1" , เมื่อนายกฯสวมวิญญาณผู้จาริกแสวงศัสตรา , ชีพจรรัฐบาล "เต็นแฉ่ว - ไควม่า" , รัฐอิสระวังน้ำเย็นหันดาบทะเลวง "จิว" , ซักรอยเท้า "บรรหาร" ไม่เป็นบทเรียนจิว เป็นต้น

บทวิเคราะห์การเมืองเกี่ยวกับรัฐบาล และพรรคการเมืองที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ นั้น อาทิ สอบผ่านด่านแรก , ศรัทธาเสื่อม , แยกหัวชิงอำนาจ , รอวันตีจาก เป็นต้น

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้อ่านที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้อ่านที่มี เพศ , ระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรด้าน อายุ อาชีพ รายได้นั้นไม่พบความแตกต่าง อาจเป็นเพราะเพศชายมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเชิงวิเคราะห์ การเมือง เศรษฐกิจ สังคมมากกว่า และผลการวิจัยที่ออกมาอาจจะมีข้อจำกัดในการกำหนดสัดส่วนระหว่างเพศชาย เพศหญิงในการศึกษาครั้งนี้ ในขณะที่เดียวกันก็สอดคล้องกับงานวิจัยของวียดา เกียวกุล (2537) พบว่า เพศต่างกันมีการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากรายการข่าวทางโทรทัศน์แตกต่างกัน

ส่วนระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกันนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของอารยา ศุภุทธมงคล (2535) พบว่า ผู้ชมที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีพฤติกรรมการรับข่าวสารโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางสื่อโทรทัศน์แตกต่างกัน และโรบินสัน , 1972 (อ้างถึงแล้วในวียดา เกียวกุล, 2538) ที่ทำการศึกษาแล้วพบว่า กลุ่มคนที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีการใช้สื่อและมีระดับความรู้ในเรื่องข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันไปด้วยคือกลุ่มผู้อ่านที่มีความรู้สูง เป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ด้านข้อมูลสารคดี จะเพิ่มพูนความรู้ทางด้านนี้ของตนให้มากขึ้นโดยการใช้สื่อมวลชน

เช่นเดียวกับงานของปรมะ สตะเวทิน, 2533 กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะได้เปรียบในการเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะมีความรู้กว้างขวาง เข้าใจสารได้ดีและมักจะใช้สื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่อประเภทอื่น และวิลเบอร์ ชรามม์ (Schramm, 1973) ที่เห็นว่าระดับการศึกษาทำให้มีความแตกต่างในพฤติกรรมการเลือกรับสื่อ และเนื้อหาข่าวสาร

สมมติฐานข้อที่ 2 ลักษณะทางประชากรต่างกันมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่าผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่างกันมีการใช้ประโยชน์ไม่แตกต่างกัน แต่ตัวแปรด้านเพศและอาชีพจะมีการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองและความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองแตกต่างกัน โดยเพศชายจะมีการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองมากกว่าเพศหญิง ขณะที่เพศหญิงจะมีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเวียดา เกียวกุล (2537) เรื่อง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการข่าวทางโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานครพบว่า เพศต่างกันมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากรายการข่าวทางโทรทัศน์แตกต่างกัน

ส่วนเพศหญิงที่มีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองมากกว่าเพศชายนั้น อาจจะเป็นเพราะบทบาททางสังคมของเพศหญิงในสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปเท่าเทียมเพศชาย เพศหญิงจึงสนใจการเมืองและแสวงหาข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น เมื่อได้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองหน้าสามของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสดที่สามารถตอบสนองความต้องการข่าวสารของตนเองได้ จึงรู้สึกพึงพอใจ

กลุ่มผู้อ่านที่มีอาชีพต่างกันมีการใช้ประโยชน์จากบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกันโดยกลุ่มผู้อ่านที่มีอาชีพ นักธุรกิจ มีการใช้ประโยชน์จากการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองมากกว่าข้าราชการ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อประโยชน์เพื่อสนองความพึงพอใจที่แคทซ์ (Katz, 1974) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจเจกบุคคลย่อมมีวัตถุประสงค์ความตั้งใจและความต้องการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อสนองความพึงพอใจของแต่ละคน เมื่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมกระตุ้นให้แต่ละบุคคลต้องตระหนักถึงปัญหาทำให้บุคคลเหล่านั้นต้องแสวงหาข่าวสารจากสื่อ โดยเฉพาะในสภาวะที่ประเทศกำลังประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจุบันนี้เรื่องเศรษฐกิจมีความเกี่ยวเนื่องกับเรื่องการเมืองโดยที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้เด็ดขาดเหมือนเช่นในอดีต ทำให้นักธุรกิจต้องให้ความสนใจ แสวงหาข้อมูลทั้งในด้านเศรษฐกิจ และการเมืองควบคู่กันไป

นอกจากนั้นประมะ สตะเวทินอธิบายไว้ว่า การที่นักธุรกิจมีการใช้ประโยชน์มากกว่าอาชีพข้าราชการอาจเป็นเพราะคนที่มีอาชีพต่างกันมีแนวความคิดมีอุดมการณ์ค่านิยมแตกต่างกัน โดยผู้ที่ทำงานธุรกิจเอกชนจะคำนึงถึงรายได้เป็นหลัก

สำหรับผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน ยกเว้นตัวแปรเดียวคือ รายได้ที่ไม่พบความแตกต่างโดยผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองที่มีอายุมากกว่า 50 ปีมีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองน้อยกว่าผู้อ่านกลุ่มอายุอื่น และใช้สื่อเพื่อแสวงหาข่าวสารหนักมากกว่าบันเทิงมากกว่าผู้อ่านกลุ่มอายุอื่น อีกทั้งผู้อ่านที่มีอายุมากกว่า 50 ปีอาจจะมีความคาดหวังหรือความต้องการให้บทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับแสดงบทบาทด้านการเมืองมากกว่าเป็นเพียงการรายงานข่าวสารการเมืองหรือการวิเคราะห์วิจารณ์ถึงแนวโน้มของปัญหาซึ่งได้จากการศึกษาในครั้งนี้

ส่วนผู้ที่มี ระดับการศึกษา ต่างกันมีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองมากกว่ากลุ่มผู้อ่านที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซีทมาวดี หล่อวิจิตร เรื่องทัศนคติ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ชมที่มีต่อรายการสนทนา 45 นาที ปัญหาบ้านเมืองพบว่า ผู้ชมรายการสนทนา 45 นาที ปัญหาบ้านเมืองที่มีการศึกษาต่างกันจะมีความพึงพอใจในรายการ 45 นาทีปัญหาบ้านเมืองแตกต่างกันไปด้วย โดยเฉพาะผู้ชมกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะมีความพึงพอใจในรายการสนทนา 45 นาทีปัญหาบ้านเมืองน้อยกว่ากลุ่มผู้ชมที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อาจเป็นเพราะผู้ที่มีการศึกษาต่ำเมื่อได้ชมรายการแล้วทำให้รู้สึกว่าการเปิดรับข่าวสารมากจะยังมีหูตาค้างไกลมีความรู้ความเข้าใจสภาพแวดล้อม และเป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์

ซึ่งสอดคล้องกับชรัมม์ (Schramm, 1973)ที่ได้ศึกษาพบว่า ประสบการณ์ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารแตกต่างกันส่วนแคทซ์ก็ศึกษาพบว่า โลกาสที่ปัจเจกบุคคลจะได้รับการตอบสนองของความพึงพอใจจากสถานการณ์ทางสังคมนั้นมีน้อยมากเพราะฉะนั้นสื่อมวลชนต้องทำบทบาทหน้าที่เป็นตัวเสริมสิ่งที่ขาดหายไป ซึ่งหากสื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นตัวเสริมบทพร่องผู้รับสารอาจไม่พึงพอใจได้

ส่วนกลุ่มผู้อ่านที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองแตกต่างกัน โดยที่นักวิชาการมีความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมืองที่ได้รับจากบทวิเคราะห์การเมืองน้อยกว่ากลุ่มผู้อ่านที่มีอาชีพข้าราชการ นักการเมือง นิสิต/นักศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล มิ่งคิลกุล (2534)เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเศรษฐกิจ สังคม และประชากร

กลุ่มผู้อ่านที่มีอาชีพข้าราชการ นักการเมือง นิสิต/นักศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล มังคลิกุล (2534) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเศรษฐกิจ สังคม และประชากร กับความต้องการความพึงพอใจของชาวสารการเมืองของประชาชนใน จ.ราชบุรีพบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชาวสารการเมือง และอาจจะเป็นเพราะ นักวิชาการส่วนใหญ่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถด้าน วิชาการอย่างแท้จริง จึงคาดหวังว่าบทวิเคราะห์จะสะท้อนบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้าน การเมืองให้มากกว่าเป็นเพียงการประมวลเหตุการณ์ และคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นใน อนาคตโดยที่บทวิเคราะห์การเมืองน่าจะสะท้อนปัญหาหรือความไม่ชอบมาพากลของ กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เช่น รัฐบาล , นักการเมือง ,ข้าราชการ,กลุ่มเอกชนหรือทำหน้าที่ เป็นปากเสียงพิทักษ์สิทธิผลประโยชน์ของประชาชนมากกว่านี้

สมมติฐานข้อที่3 พฤติกรรมการอ่านมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และ ความพึงพอใจต่อบทวิเคราะห์การเมือง

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการอ่านไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ด้านการเมือง อาจเป็นเพราะพฤติกรรมการ อ่านขึ้นอยู่กับมนุษย์เป็นผู้กำหนดความต้องการของตนเองจากความสนใจแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในกรณีต่างๆ กันมีการเลือกและแสวงหาข่าวสารในสิ่งที่ตนต้องการไม่ได้ถูกยึดเยียดให้ ดูหรือฟัง (เสรี วงษ์มณฑา,2523)ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูศักดิ์ รองสวัสดิ์ (2533) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบเนื้อหาของรายการมองต่างมุมกับทัศนคติ ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์ของผู้ชมรายการมองต่างมุม ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ช่อง 11พบว่า ความพึงพอใจในผู้ดำเนินการไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าชมรายการมองต่างมุม

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1.ควรจะมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์เนื้อหา รูปแบบ วิธี การเขียนบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสด นำมาเปรียบเทียบเพื่อ ให้เห็นความแตกต่างของรูปแบบลักษณะเนื้อหาและวิธีการเขียน

2.ควรจะทำการศึกษาวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้ในวงกว้างมากขึ้นโดยศึกษา ประชากรกลุ่มอื่นๆ โดยเฉพาะในต่างจังหวัดเพราะหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสด มีวง จำหน่ายทั่วประเทศ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้อาจจะแตกต่างกันระหว่างกลุ่มอาชีพของผู้อ่านใน กรุงเทพมหานครและผู้อ่านกลุ่มอาชีพอื่นในเขตภูมิภาค

3. ควรจะมีการศึกษาวิจัยวิเคราะห์การเมืองในหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ บ้าง ทั้งในการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อได้ทราบถึงความคิดเห็นและทัศนคติของผู้อ่านที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

4. ควรจะมีการศึกษาวิเคราะห์ในด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในภาวะปัจจุบันภาครัฐบาลกำลังหามาตรการการแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวขึ้นซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้คนทั่วไปให้ความสนใจ